

Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto,
FiCom ry
Lintulahdenkatu 10
00500 Helsinki

30.6.2014

Oikeusministeriö/lainvalmisteluosasto
PL 25
00023 VALTIONEUVOSTO
oikeusministerio@om.fi

Asia: Sähköposti 7.5.2014: Lausuntopyyntö työryhmän mietinnöstä - ns. tietoverkkorikoksdirektiivi; 7.5.2014, OM 15/41/2013

FiComin lausunto TIETOVERKKORIKOSDIREKTIIVIN TÄYTÄNTÖÖNPANOJA KOSKEVASTA TYÖRYHMÄN MIETINNÖSTÄ

Oikeusministeriö asetti 27 päivänä syyskuuta 2013 työryhmän, jonka tehtäväksi annettiin valmistella ehdotus tietojärjestelmiin kohdistuvia hyökkäyksiä ja neuvoston puitepäätöksen 2005/222/YOS korvaamista koskevan direktiivin 2013/40/EU täytäntöönpanoa koskevaksi kansalliseksi lainsäädännöksi. Työryhmän tuli laatia ehdotus hallituksen esityksen muotoon. Tehtävässä työssä oli otettava huomioon myös identiteettivarkautta koskeva arviomuistio (OM 4/41/2013) ja siitä saatu lausuntopalaute siltä osin kuin se koski kysymyksessä olevaa oikeusministeriön toimialaan kuuluvaa rikoslainsäädäntöä.

Oikeusministeriö on pyytänyt Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto, FiCom ry:ltä lausuntoa työryhmän mietinnöstä.

FiCom kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi ja lausuu asiassa seuraavaa:

Määritelmistä

FiCom haluaa kiinnittää valmistelijoiden huomiota niihin vaikutuksiin, jotka direktiivin 2 artiklassa olevien määritelmien sisällyttämisellä rikoslain 38 lukuun työryhmän ehdottamassa muodossa tulisi olemaan.

Mietinnössä ehdotetaan mainitun luvun 13 §:ään lisättäväksi direktiivin johdosta avoimet tietojärjestelmän ja datan määritelmät. Ehdotuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa on vertailtu nyt täytäntöön pantavan direktiivin sisältämiä määritelmiä suhteessa Euroopan neuvoston tietoverkkorikollisuutta koskevan yleissopimuksen (CETS 185) ja Euroopan unionin neuvoston hyväksymän tietojärjestelmiin kohdistuvia hyökkäyksiä koskevan puitepäätöksen (2005/222/YOS, EUVL L 69/67, 16.3.2005) sisältämiin määritelmiin.

Työryhmä ehdottaa, että nyt lisättäväksi ehdotetut avoimet tietojärjestelmän ja datan määritelmät kattaisivat ainoastaan ne kriminalisoinnit, joiden on tarkoitettu kattavan direktiivin velvoitteet. Työryhmä ehdottaa määritelmiä, joiden kirjallisen ilmaisun mukaan ne tarkoittavat myös täytäntöön pantavan ja viitatus direktiivin mukaisia tietojärjestelmiä ja dataa.

Voimassa olevassa rikoslaisissa löytyy *tietojärjestelmä*-käsite mm. seuraavista kohdista, jotka eivät kuulu nyt tarkastelussa olevaan asiakokonaisuuteen:

- 30 luvun 4 §: Yritysvakoilu
- 34 luvun 1 §: Tuhotyö
- 36 luvun 1 §: Petos
- 49 luvun 1 §: Tekijänoikeusrikos

Näissä rikoslain kohdissa *tietojärjestelmä* tarkoittanee käänteispäätelmän mukaan jotain muuta kuin 38 luvun 13 § 1 momentissa määriteltyä. Näin siksi, että uusi määritelmä liittyy ehdotuksen mukaan ainoastaan yhtäältä 38 luvun 3, 6, 7 a, 7 b ja 8 §:iin ja toisaalta 34 luvun 14 §:ssä ja 35 luvun 9 §:ssä erikseen lueteltuihin pykäliin ja niiden sisältämiin rikosnimikkeisiin.

Datan määritelmää koskeva vastaava tarkastelu liittyy rikoslain 36 luvun 1 §:ään, jossa käytetään sanaa *data*.

FiCom ei pidä tarkoituksenmukaisena työryhmän valitsemaa linjaa, jonka mukaan käsitteet määritellään tapauskohtaisesti alkuperäisen sovellettavan sopimuksen, direktiivin tai muun lähteen mukaan. Kyseisellä perusteella valitut, toisistaan poikkeavat määritelmät merkitsevät käytännössä sitä, että jopa saman säädöksen sisällä tietyllä termillä saattaa olla useita eri merkityksiä. Tämä vuorostaan johtaa lainsäädännön monimutkaistumiseen ja lisää varsinaisen normin sisällön tulkinnanvaraisuutta.

FiCom ehdottaa, että käsitteiden *tietojärjestelmä* ja *data* sisältö ja merkitys yhtenäistettäisiin koko lakia koskien.

Huomio mietinnön sisältämästä esityksen vaikutusarvioinnista

Työryhmä on esittänyt arvion esityksen vaikutuksista. Arviossa on myös tarkasteltu esityksen vaikutuksia voimassa olevaan pakkokeinolainsäädäntöön ja sen soveltamiseen.

Työryhmä ehdottaa muutettavaksi 34 luvun 9 a §:n Vaaran aiheuttaminen tietojenkäsittelylle 1 momentin 1 kohtaa siten, että tunnusmerkistöä täydennettäisiin sanoilla ”*hankkii käyttöön*”.

FiCom haluaa kiinnittää jatkovalmistelijoiden huomiota siihen, että kyseinen täydennys osaltaan laajentaa pakkokeinolain mukaisen televalvonnan käyttömahdollisuuksia. Tämän laajennuksen mahdollisia vaikutuksia ei ole tarkastelussa otettu huomioon.

Muusta mietinnön sisällöstä

Muilta osin FiCom ry:llä ei ole varsinaista lausuttavaa huolellisesti valmistellusta mietinnöstä.

Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto, FiCom ry

KARI WIRMAN

Kari Wirman

Johtaja, turvallisuus ja jatkuvuuden hallinta